

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hämeen ammattikorkeakoulu kannattaa opintosetelikokeilua ja pitää sitä lähtökohtaisesti myönteisenä keinona vahvistaa siirtymiä koulutusjärjestelmän eri vaiheissa. Korkeakoulujen näkökulmasta kokeiluun liittyy kuitenkin vielä useita kysymyksiä, joihin ei ole valtakunnallisesti yhdenmukaisia vastauksia. Hämeen ammattikorkeakoulu pitää tärkeänä, että näitä kysymyksiä tarkastellaan tuloskeskeisessä ja tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kesken, jotta kokeilun jatkokehittämisessä voidaan päätyä sekä opiskelijoiden että korkeakoulujen kannalta toimiviin ja kestäviin ratkaisuihin.

Hämeen ammattikorkeakoulu haluaa kiinnittää huomiota siihen, missä määrin opintosetelimalli vastaa toisen asteen jälkeen ilman opiskelupaikkaa jäävien tosiasiallisiin tarpeisiin ja odotuksiin. Niiden opiskelijoiden osalta, joilla on jo selkeä käsitys omasta osaamisalastaan tai kiinnostuksen kohteestaan, opintosetelin kautta suoritettavat opinnot voivat tukea tarkoituksenmukaista osaamisen kehittämistä. Sen sijaan niille henkilöille, joilla ei ole selkeää jatko-opintosuunnitelmaa, tarjonnan painottuminen pääosin verkossa toteutettaviin opintoihin ei välttämättä vastaa heidän toiveitaan tai tarpeitaan.

Hämeen ammattikorkeakoulu nostaa esiin myös riskin siitä, että opintosetelin avulla suoritetaan useita yksittäisiä niin sanottuja kurkistuskursseja, jotka eivät muodosta pedagogisesti tai sisällöllisesti johdonmukaista kokonaisuutta. Tällaisessa tilanteessa opiskelijalla voi myöhemmin tutkinto-opiskelijana olla haasteita saada näitä kaikkia opintoja hyväksiluetuksi osaksi tutkintoa, mikä saattaa heikentää opintojen sujuvuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Lisäksi Hämeen ammattikorkeakoulu pitää ongelmallisena, ettei opintosetelimalliin ole kansallisesti määritelty yhdenmukaisia peruutusehtoja ja peruutusaikatauluja. Tämän seurauksena yksittäinen

opiskelija voi joutua epäselviin tai kohtuuttomiin tilanteisiin esimerkiksi opintojen keskeyttämisen tai taloudellisten seuraamusten osalta. Opintosetelin arvon palauttaminen, silloin kun opiskelija päätyy peruuttamaan opiskelunsa, tulee tehdä mahdollisimman yksinkertaiseksi ja nopeaksi, jotta oppija pääsee ilmoittautumaan uudelleen. Tällä hetkellä esiin tuotu prosessi arvon palautuksen osalta on liian monimutkainen ja vie paljon työaika oppilaitoksissa.

Hämeen ammattikorkeakoulu haluaa myös tuoda esiin opintosetelimalliin liittyvät kustannus- ja vastuunjaon kysymykset. Korkeakouluja ei olla velvoitettu tekemään erityisen tuen päätöksiä opintosetelin kautta opiskeleville, eikä korkeakouluilla ole velvollisuutta järjestää opiskeluhuvinvointiin liittyviä palveluja avoimen korkeakoulun opiskelijoille.

Eerola Sabina
Hämeen ammattikorkeakoulu Oy